

ด่วน

ที่ กต ๐๘๐๒/ ๙๒๖

สสค. (eMail)

ส่ง : กนธ.

รับที่ : ๘10479/67

7 ต.ค. 2567 เวลา 15.30 น.

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๔๐๐

๔ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การลงนามและเข้าเป็นภาคีความตกลงภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้อย่างยั่งยืนซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ (Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction: BBNJ)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สรุปสาระสำคัญของความตกลงฯ
 ๒. ความตกลงฯ ฉบับภาษาอังกฤษ พร้อมคำแปลภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ
 ๓. สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๐๒๐๔.๕/๗๕๕ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๗
 ๔. สรุปผลการประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการความตกลงฯ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
 ๕. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วน ที่ นร ๐๙๐๗/๑๗๔ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗
 ๖. สำเนาหนังสือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๗๐๓/๒๓๗๙ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗
 ๗. สำเนาหนังสือกรมเจ้าท่า ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๓๐๙.๔/๒๑๐๓ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๗
 ๘. สำเนาหนังสือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๔๒๕/๒๑๙๓ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗
 ๙. สำเนาหนังสือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ๑๐๐๒.๒/๑๑๓๗๓ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗
 ๑๐. สำเนาหนังสือกรมประมง ด่วน ที่ กษ ๐๕๐๒.๖/๗๕๘๖ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗
 ๑๑. สำเนาหนังสือสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ด่วนที่สุด ที่ สผก ๐๐๖/๑๑๗๑ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗
 ๑๒. สำเนาหนังสือศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ที่ อว ๖๐๐๒/๘๘๖ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗
 ๑๓. องค์ประกอบคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนการเข้าเป็นภาคีความตกลงภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้อย่างยั่งยืนซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ (ความตกลง BBNJ)

/ด้วยกระทรวง ...

ด้วยกระทรวงการต่างประเทศขอเสนอเรื่อง การลงนามและเข้าเป็นภาคีความตกลงภายใต้ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้อย่างยั่งยืนซึ่งความหลากหลาย ทางชีวภาพทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ (Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction: BBNJ) (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “ความตกลง BBNJ”) โดยเรื่องดังกล่าว เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและ การประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ความตกลง BBNJ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการความร่วมมือเพื่ออนุรักษ์และจัดระเบียบ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ ซึ่งจะช่วยส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการจัดการและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับมหาสมุทร ส่งเสริมการศึกษาวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเล และเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าถึงและการศึกษาวิจัย ทรัพยากรพันธุกรรมทางทะเลในพื้นที่ทะเลหลวง อีกทั้งยังช่วยป้องกันผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีถ้อยคำและบริบทที่แสดงถึงความมุ่งหมายที่จะ ก่อให้เกิดผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ จึงเข้าข่ายเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศและ เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

สหประชาชาติเปิดให้รัฐต่าง ๆ สามารถลงนามความตกลง BBNJ ระหว่างวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖ - ๒๐ กันยายน ๒๕๖๘ ปัจจุบัน มีรัฐลงนามแล้วจำนวน ๙๑ รัฐ กระทรวงการต่างประเทศ จึงขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาและมีมติในโอกาสแรก เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือ ผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสามารถลงนามในความตกลง BBNJ ในโอกาสแรก ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล โดยเฉพาะในพื้นที่ นอกเขตอำนาจรัฐ อย่างยั่งยืน

๓. สาระสำคัญ

๓.๑ สมัชชาสหประชาชาติมีข้อมติเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ จัดตั้งคณะทำงาน เพื่อศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการใช้อย่างยั่งยืนซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล ในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการที่กฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอ ต่อการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในทะเลหลวงซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ โดยคณะทำงาน ดังกล่าวได้มีความเห็นร่วมกันว่า ประเด็นที่จะต้องได้รับการพิจารณามี ๔ ประเด็น ประกอบด้วย (๑) ทรัพยากร พันธุกรรมทางทะเลและการแบ่งปันผลประโยชน์ (๒) เครื่องมือการจัดการเชิงพื้นที่รวมถึงพื้นที่คุ้มครอง ทางทะเล (๓) การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และ (๔) การเสริมสร้างขีดความสามารถและการถ่ายทอด เทคโนโลยีทางทะเล

๓.๒ ต่อมา สมัชชาสหประชาชาติได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ให้จัดทำร่างความตกลง BBNJ และจัดตั้งคณะกรรมการเตรียมการ (Preparatory Committee) โดยมีการประชุมเตรียมการจำนวน ๔ ครั้ง และมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ให้มีการประชุมระดับรัฐบาลเพื่อเจรจาจัดทำร่างความตกลง BBNJ เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ โดยกระทรวงการต่างประเทศได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยและสนับสนุนท่าทีของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะการแบ่งปันผลประโยชน์ และหลักการมรดกของมวลมนุษยชาติ (common heritage of humankind) เพื่อทุกประเทศสามารถเข้าถึงและแสวงประโยชน์จากทะเลหลวงและพื้นที่ทางทะเลนอกเขตอำนาจรัฐ

๓.๓ ในการประชุมสมัยต่อเนื่องของการประชุมระดับรัฐบาลฯ ครั้งที่ ๕ ระหว่างวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ - ๓ มีนาคม ๒๕๖๖ ที่ประชุมสามารถบรรลุข้อสรุปในการจัดทำร่างความตกลง BBNJ โดยฉันทามติ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้มอบหมายให้ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมายและคณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว และที่ประชุมระดับรัฐบาลฯ สมัยต่อเนื่องเพิ่มเติม (resumed session) ของการประชุมระดับรัฐบาลฯ ครั้งที่ ๕ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ได้รับรอง (adopt) ร่างความตกลง BBNJ ร่างสุดท้าย โดยคณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ได้เข้าร่วมรับรองร่างความตกลงดังกล่าวในที่ประชุมฯ ซึ่งการรับรองดังกล่าวเป็นเพียงการให้ความเห็นชอบต่อเนื้อหาของร่างความตกลง BBNJ ที่ถูกจัดทำขึ้นว่า เป็นผลของการประชุมระดับรัฐบาลฯ โดยยังไม่มีผลผูกพันรัฐที่ร่วมให้การรับรองและไม่ถือเป็นการแสดงเจตนาเข้าเป็นภาคีความตกลงฯ

๓.๔ ความตกลง BBNJ มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องสำคัญ ๔ เรื่อง ดังนี้ (๑) การจัดระเบียบกิจกรรมเกี่ยวกับการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ รวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ทรัพยากรดังกล่าว (๒) การใช้เครื่องมือการจัดการเชิงพื้นที่ รวมถึงการจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองทางทะเล เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศทางทะเล (๓) การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันและบริหารจัดการผลกระทบเชิงลบที่สำคัญในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐจากกิจกรรมของภาคี และ (๔) การเสริมสร้างขีดความสามารถและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล เพื่อช่วยภาคีที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาในการปฏิบัติตามและบรรลุเป้าหมายของความตกลงฯ ทั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของความตกลง BBNJ และข้อบทความตกลง BBNJ พร้อมคำแปลภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑-๒

๓.๕ สหประชาชาติเปิดให้รัฐต่าง ๆ สามารถลงนามความตกลง BBNJ ระหว่างวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖ - ๒๐ กันยายน ๒๕๖๘ ซึ่งรัฐที่ลงนามแล้วยังจะต้องให้สัตยาบัน ความเห็นชอบ หรือการยอมรับ (ratification, approval or acceptance) เพื่อให้มีผลผูกพันต่อไป สำหรับรัฐที่ไม่ได้ลงนามภายในระยะเวลาที่กำหนดสามารถเข้าเป็นภาคีด้วยการภาคยานุวัติ (accession) ทั้งนี้ ความตกลง BBNJ จะมีผลใช้บังคับใน ๑๒๐ วันหลังจากวันที่มีรัฐดำเนินการเพื่อให้มีผลผูกพันครบ ๖๐ รัฐ (สถานะ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ มีรัฐที่ลงนามความตกลงฯ แล้วจำนวน ๙๒ รัฐ และมีรัฐที่เข้าเป็นภาคีความตกลงฯ แล้วจำนวน ๘ รัฐ)

๓.๖ นอกจากนี้ กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environmental Funds: GEF) จะสนับสนุนโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Enabling Activity) ให้แก่ประเทศต่าง ๆ ในการเตรียมการ

เข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ เป็นเงินจำนวน ๑๗๕,๐๐๐.- ดอลลาร์สหรัฐ ในลักษณะเป็นการให้เปล่า เพื่อให้แต่ละประเทศนำไปดำเนินการกระบวนการเข้าเป็นภาคี อาทิ การเสริมสร้างขีดความสามารถ กิจกรรมสร้างความเข้าใจในภาคประชาสังคม การศึกษาและสำรวจกฎหมายภายใน รวมถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำกฎหมายภายในเพื่อรองรับพันธกรณี ฯลฯ โดยประเทศที่สนใจขอรับการสนับสนุนดังกล่าวจะต้องเป็นประเทศที่ลงนามในความตกลง BBNJ แล้ว หรือมีหนังสือแจ้งความจำนงค์ (Letter of Intent) ที่จะเข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ ที่ลงนามโดยผู้บริหารของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และหนังสือ Letter of Endorsement ซึ่งลงนามโดยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงานเชิงปฏิบัติการ (Operational Focal Point) ประกอบการยื่นขอรับการสนับสนุนดังกล่าว ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

๔.๑ เพื่อส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยและเป็นการแสดงวิสัยทัศน์ในการสนับสนุนการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ และรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทย การลงนามในความตกลง BBNJ การลงนามดังกล่าวจะยังไม่มีผลผูกพันประเทศไทย เพราะยังต้องแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันในภายหลังด้วยวิธีการที่กำหนดไว้ กล่าวคือ การให้สัตยาบัน ความเห็นชอบ หรือการยอมรับ เมื่อลงนามแล้ว ประเทศไทยมีหน้าที่ที่จะต้องละเว้นการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการขัดต่อเป้าประสงค์ของความตกลง BBNJ พร้อมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเตรียมการเพื่อเข้าเป็นภาคีความตกลงดังกล่าวโดยการดำเนินการให้สัตยาบัน ความเห็นชอบ หรือการยอมรับ เพื่อให้มีผลผูกพันต่อไป

๔.๒ การเข้าร่วมเป็นภาคีความตกลง BBNJ ในอนาคตจะทำให้ประเทศไทยได้ประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ ทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่เป็นตัวเงิน อย่างยุติธรรม และเท่าเทียม ซึ่งรวมถึงประโยชน์ต่าง ๆ อาทิ ข้อมูลลำดับจีโนมของทรัพยากรพันธุกรรมทางทะเล ความร่วมมือด้านการวิจัย การเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมทางทะเล ซึ่งประเทศไทยยังขาดขีดความสามารถในการเข้าไปสำรวจ แสวงหากลุ่มตัวอย่างทางพันธุกรรมในปัจจุบัน การได้ประโยชน์จากการเสริมสร้างขีดความสามารถและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเลภายใต้ความตกลงฯ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและได้รับประโยชน์จากมาตรการเชิงอนุรักษ์ต่าง ๆ ภายใต้ความตกลงฯ เช่น การจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองทางทะเลในทะเลหลวง เป็นต้น ทั้งนี้ ความตกลง BBNJ ไม่ครอบคลุมการทำประมงหรือกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมง

๔.๓ กระทรวงการต่างประเทศเล็งเห็นว่า เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพและความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ เมื่อความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ ในทุกมิติ ทั้งในด้านกฎหมาย ด้านการบริหาร และบุคลากร การรับการสนับสนุนเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศจาก GEF จะเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี โดยการทำงานร่วมกับหน่วยงานบริหารโครงการ (GEF Agency) ที่มีความเชี่ยวชาญในการผลักดันกระบวนการเข้าเป็นภาคีความตกลง หรืออนุสัญญาที่เกี่ยวข้องของประเทศ ได้แก่ (๑) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) (๒) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) และ (๓) โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) ซึ่งจะทำให้กระบวนการเข้าเป็นภาคีของไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว รอบคอบ และมีประสิทธิภาพ

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้
ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมหารือกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับความตกลง BBNJ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ โดยมีผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมเจ้าท่า สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางปัญญา ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) เข้าร่วมการประชุม และที่ประชุมมีความเห็นพ้องไปในทางเดียวกันที่จะสนับสนุนให้ประเทศไทยลงนาม และเตรียมการเข้าเป็นภาคีความตกลงฯ เนื่องจากเล็งเห็นได้ว่าประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จากความตกลงฯ โดยเฉพาะโอกาสความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังจำเป็นที่จะต้องศึกษากฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รายละเอียดสรุปผลการประชุมฯ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๖.๒ กระทรวงการต่างประเทศได้มีหนังสือสอบถามความเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางปัญญา ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นด้วยในหลักการให้ประเทศไทยดำเนินการลงนามและเข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ เนื่องจากประเทศไทยจะได้รับประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลไกการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ตามความตกลงฯ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพของการวิจัยและวิทยาศาสตร์ทางทะเลของไทย การยกระดับการมีส่วนร่วมของประเทศไทยในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับโลก อาทิ การเพิ่มพื้นที่คุ้มครองทางทะเลของโลก การควบคุมดูแลการประมงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม อาจมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขหรือบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมให้ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ รวมถึงจัดตั้งกลไกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕-๑๒

๖.๓ เมื่อพิจารณาพันธกรณีระหว่างประเทศที่กำหนดไว้ในความตกลงฯ ประกอบกับความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตการใช้กฎหมายของไทยในปัจจุบันที่ยังไม่ครอบคลุมกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกเขตอำนาจรัฐ หรือทะเลหลวง ซึ่งจำเป็นต้องออกหรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้การเป็นไปตามพันธกรณีตามความตกลงฯ จึงทำให้ความตกลง BBNJ เข้าข่ายหนังสือสัญญาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ซึ่งต้องได้รับความชอบของรัฐสภา

ทั้งนี้ ข้อ ๗๑ ของความตกลงฯ ไม่ห้ามรัฐทำคำประกาศหรือถ้อยแถลงที่มุ่งจะทำให้กฎหมายและข้อบังคับของตนสอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลงฯ โดยคำประกาศหรือถ้อยแถลงเช่นว่านั้น จะต้องไม่มีความหมายเป็นการตัดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขผลทางกฎหมายของบทบัญญัติที่บังคับใช้กับรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศเช่นว่านั้น ซึ่งทำให้ประเทศไทยสามารถจัดทำคำประกาศว่า จะทบทวนกฎหมายและข้อบังคับภายในของตนเพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงฯ อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยรัฐสามารถพิจารณาทำ

คำประกาศหรือถ้อยแถลงได้ทั้งในขั้นตอนการลงนาม หรือขั้นตอนการแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน โดยการให้สัตยาบัน การยอมรับ หรือให้ความเห็นชอบ ในลักษณะเดียวกับคำประกาศที่ประเทศไทยได้เคยทำเมื่อขณะที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ เมื่อปี ๒๕๔๗

๖.๔ การรับการสนับสนุนโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของ GEF ไม่ก่อให้เกิดข้อผูกพันทางการเงินที่เป็นตัวเงิน (In Cash) ที่หน่วยงานเจ้าของโครงการจะต้องร่วมสนับสนุน ซึ่งจะต้องนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบก่อนลงนามในข้อตกลงทางการเงิน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ อย่างไรก็ดี ประเทศไทยจะต้องมีหนังสือแจ้งความจำนง (Letter of Intent) ที่จะเข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ และหนังสือ Letter of Endorsement ซึ่งลงนามโดยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะ Operational Focal Point เพื่อขอรับการสนับสนุนจาก GEF ก่อนในขั้นนี้ โดยการขอรับการสนับสนุนจาก GEF สามารถดำเนินการไปพร้อมกับการเตรียมการเพื่อลงนามและเข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ ได้เช่นกัน

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๘

๗.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๗.๓ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เรื่อง การรับรองข้อเสนอโครงการขอรับทุนสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (GEF) กำหนดให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติหน้าที่ Operational Focal Point มีอำนาจในการพิจารณาให้การรับรองข้อเสนอโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจาก GEF และให้หน่วยงานเจ้าของโครงการนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบก่อนการลงนามในข้อตกลงทางการเงิน สำหรับกรณีโครงการได้รับการอนุมัติสนับสนุนทางการเงินจาก GEF และมีข้อผูกพันทางการเงินที่เป็นตัวเงิน (In Cash) ร่วมสนับสนุนในการดำเนินโครงการ

๗.๔ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ข้อ ๒.๑ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอหนังสือสัญญาตามบทบัญญัติมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรณีหนังสือสัญญาที่กำหนดขั้นตอนการลงนามและขั้นตอนการแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน (consent to be bound) แยกออกจากกัน โดยกระทรวงการต่างประเทศต้องเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและขออนุมัติลงนาม พร้อมทั้งขอให้คณะรัฐมนตรีเสนอขอความเห็นชอบต่อรัฐสภาในคราวเดียวกัน โดยเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว กระทรวงการต่างประเทศสามารถดำเนินการให้มีการลงนามในความตกลง BBNJ และจึงเสนอเรื่องต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

(๑) อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศลงนามในความตกลง BBNJ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ในโอกาสแรก

(๒) เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนการเข้าเป็นภาคีความตกลงภายใต้

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้อย่างยั่งยืนซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ (ความตกลง BBNJ) เพื่อศึกษาพันธกรณีและเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ ดังองค์ประกอบปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๓

(๓) ให้คณะรัฐมนตรีนำเรื่องเสนอรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ก่อนแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันต่อไป

(๔) เห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศสามารถพิจารณาทำคำประกาศหรือถ้อยแถลงตามข้อ ๖.๓ ขณะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันได้ตามความเหมาะสม และให้นำส่งสัตยาบันสารของหนังสือสัญญาให้แก่เลขาธิการสหประชาชาติเพื่อเก็บรักษา เมื่อรัฐสภามีมติเห็นชอบหนังสือสัญญาแล้ว

(๕) เห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการขอรับการสนับสนุนโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศในการเข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ จาก GEF ได้ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการลงนามในหนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of Intent) ที่จะเข้าเป็นภาคีความตกลง BBNJ และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะ Operational Focal Point จัดทำหนังสือ Letter of Endorsement เพื่อประกอบการขอรับการสนับสนุนจาก GEF

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาริช เลี่ยมพงษ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

กองกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๑๐๑๕ (ณ ที่ ๐๘๕ ๔๔๑ ๘๓๓๒)

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๓๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ mfa0802@mfa.go.th